

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2528.
- ธ. ธรรมศรี. อานิสงส์ 108 กัณฑ์ : โรงพิมพ์เลี้ยงเซียงจงเจริญ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์. สังคมกับเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- _____. วิกฤตเศรษฐกิจไทย 2522. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- เศรษฐสยาม (นามแฝง). หมายเหตุจากโหมม่วง : วิถีแห่งสังคมพึ่งตนเอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาพันธ์, 2528.
- สนิท สมักรการ. ระบบครอบครัวและเครือญาติของไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2518.
- สุกิจ เจริญรัตนกุล. บรรณาธิการ. ลักษณะพื้นฐานทางวัฒนธรรม - สังคม - เศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2529.
- สุรเดช อารังไทย. เศรษฐกิจไทย : โครงสร้างกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุเทพ สุนทรเกสัช, แปล. ชาวนาไทยกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, 2519.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก, แปล. พุทธวจนะในธรรมบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุจักรการพิมพ์, 2527.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหา และแนวการใช้เบื้องต้น, กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.

อดิน รพีพัฒน์, และคณะ. คู่มือนักพัฒนา : วิธีทำงานกับเกษตรกร. พระนคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

บทความ

ฉลาดชาย รमितานนท์. "การศึกษาสังคมไทยในแง่สังคมชาวนา : ข้อเสนอเบื้องต้น."

วารสารทางวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 6(เมษายน - กันยายน 2525).

นฤจร อธิธิระจรัส. "ปัญหาความยากจนกับบทบาทของกลุ่มเกษตรกร." วารสารสังคมศาสตร์ 4(เมษายน - กันยายน 2523).

ปรีชา สุวิทรพันธุ์. "บทบาทพ่อค้าคนกลางในตลาดระดับท้องถิ่น." วารสารสังคมศาสตร์ 13(กรกฎาคม 2519) : 57 - 73.

_____ . "ระบบอุปถัมภ์กับเศรษฐกิจท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีในอำเภอวังทอง," สังคมศาสตร์ 19(มีนาคม 2525) : 58 - 63.

สนธิ สมัครการ. "การตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพของชาวนาไทย." วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ (เมษายน 2516) : 179 - 210.

เอกสารอื่น ๆ

ชาย โปธิสิตา. รายงานการวิจัยความเสี่ยง ความไม่แน่นอน กับพฤติกรรมทางการเกษตร : ข้อพิพาทเกี่ยวกับการรับนวัตกรรมของชาวนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

วรรณ อังศุนาถ. "ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อพ่อค้าคนกลางและสหกรณ์การเกษตรในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดราชบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วราเวทย์ ธำรงธัญลักษณ์ และ สุทธิพร จิระพันธุ์. "ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผู้ไม่มีที่ดินทำกิน." เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการกระทบที่ดินกับปัญหาผู้ไม่มีที่ดินทำกิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2524.

วิทยากร เชียงกุล. "การเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทภาคกลาง : ผลงานการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยม 2503 - 2523." เอกสารประกอบการสัมมนาสองศตวรรษ : ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย.

ศิวรักษ์ ศิวารมย์. "กระบวนการแบ่งชนชั้นชาวนาในชนบท : ศึกษาเฉพาะชาวนาภาคกลาง 2485 - 2524." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "อยุธยา : รายงานการวิจัยเบื้องต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วารสารสังคมศาสตร์ ฉบับพิเศษ พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2514.

สถาบันไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. "การใช้ Patron - Client Model ในการศึกษาสังคมไทย." เอกสารประกอบการสัมมนา วันที่ 21 ธันวาคม 2524. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

สัมภาษณ์

นายกาน ชัยโย. อายุ 59 ปี. บ้านเลขที่ 40/2. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2530.

นายฉ่อย (ไม่ทราบนามสกุล). อายุ 34 ปี. บ้านเลขที่ 40/1. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2530.

นายผวน วาโสม. อายุ 55 ปี. บ้านเลขที่ 40. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2530.

นางปาน งามวงค์น้อย. อายุ 53 ปี. บ้านเลขที่ 35. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2530.

นายประกอบ ชัยโย. อายุ 40 ปี. บ้านเลขที่ 38. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2530.

นายประสาร ทองประเสริฐ. อายุ 53 ปี. บ้านเลขที่ 10. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2530.

นายสำราญ แดงสวัสดิ์. อายุ 44 ปี. บ้านเลขที่ 40. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2530.

นางสาวนิล แดงสวัสดิ์. อายุ 42 ปี. บ้านเลขที่ 22. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2530.

นางดิน ทองประเสริฐ. อายุ 78 ปี. บ้านเลขที่ 13. สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2530.

นายต่อ ทองประเสริฐ. อายุ 58 ปี. บ้านเลขที่ 32. สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2530.

นางบุญเรือง วาโสม. อายุ 82 ปี. บ้านเลขที่ 22. สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2531.

นางแดงอ่อน มนตรีรักษา. อายุ 45 ปี. บ้านเลขที่ 15. สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2531.
 นางเหลื่อม พรสวัสดิ์. อายุ 81 ปี. บ้านเลขที่ 14. สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2531.
 นายสง่า สุตาเทพ. อายุ 58 ปี. บ้านเลขที่ 56. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2531.
 นางสม สมเจริญ. อายุ 38 ปี. บ้านเลขที่ 5. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2531.
 นายสมหวัง ดังเก. อายุ 35 ปี. บ้านเลขที่ 3/2. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2531.
 นางสุรินทร์ เหมตาล. อายุ 38 ปี. บ้านเลขที่ 30. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2531.
 นางลินจु สมเจริญ. อายุ 57 ปี. บ้านเลขที่ 17. สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2531.
 นายศุภชัย ชอบบรรเลง. อายุ 40 ปี. บ้านเลขที่ 18. สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์
 2531.

บุคคลสำคัญและชาวบ้านทั่วไป

นางจรัล ทองประเสริฐ ประธานกลุ่มแม่บ้านและ อสม. ประจำหมู่บ้าน. อายุ 35 ปี.
 บ้านเลขที่ 10. สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2530.
 นายจำเนียร ศรีวรรณท์ ผู้อาวุโสซึ่งชาวบ้านเคารพนับถือ. อายุ 64 ปี. บ้านเลขที่ 51.
 สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2530.
 นายจำเริญ ทองประเสริฐ อดีตครูประจำโรงเรียน. อายุ 63 ปี. บ้านเลขที่ 22.
 สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2530.
 นางสอิ่ง ชัยบุรรัตน์ เจ้าของร้านค้าของชำ. อายุ 57 ปี. บ้านเลขที่ 20. สัมภาษณ์ 21
 พฤศจิกายน 2530.
 นางสาวสมบัติ ทองประเสริฐ เจ้าของบ้านพักและเป็นน้องสาวผู้ใหญ่บ้าน. อายุ 47 ปี.
 บ้านเลขที่ 32. สัมภาษณ์ 11 ธันวาคม 2530.
 นายกล่อม โสมพันธุ์ ผู้นำพิธีกรรมต่าง ๆ ของชุมชน. อายุ 83 ปี. บ้านเลขที่ 11.
 สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2531.
 นายสาคร (ไม่ทราบนามสกุล) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน. อายุ 58 ปี. บ้านเลขที่ 39. สัมภาษณ์
 19 มีนาคม 2531.

ภาษาต่างประเทศBooks

Keyes, Charles F. Kin Group in a Thai - Lao Community in Change and Persistence in Thai Society (Eassay in Honor of Lauriston Sharp). (Cornell University Press, 1975).

N.J. Smelser. Sociology (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1960).

Articles

James C. Scott, "The Erosion of Patron - Client bonds and social change in Rural Southeast Asian." Journal of Asian Studies. Vol. 32 (1972).

Other Materials

Carl Lande. "Leaders, Factions and Parties : The Structure of Phillipines Politics." Monograph Series. No. 6. (Connecticut: Southeast Asia Studies, 1966).

Suthep Soontornpasuch, "The Thai Family : A Study of Kinship and Marriage Among Central Thailand Peasantry," Master's thesis, University of London, 1963.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายอารยะ ภูสาหัส เกิดเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2499 ณ โรงพยาบาล
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี พ.ศ. 2523 จากนั้นได้เข้าศึกษา
ต่อตามหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง บัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำเร็จ
การศึกษาในปี พ.ศ. 2524 ในต้นปี พ.ศ. 2525 ได้เข้าปฏิบัติงานพัฒนาในโครงการต่อเนื่อง
บัณฑิตอาสาสมัครอีก 1 ปี โดยไปทำงานในบทบาทอาสาสมัครประจำหมู่บ้านที่บ้านโนนใหญ่
อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จากนั้นในต้นปี พ.ศ. 2526 ได้ผ่านการคัดเลือกให้เข้ารับงาน
ในตำแหน่งผู้ประสานงานโครงการศึกษาทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กิจกรรมส่วนใหญ่ในช่วงนั้นเน้นด้านการจัดประชุมสัมมนาในประเด็นแนวคิดและ
วิธีการพัฒนาในและต่างประเทศ และการจัดทำจูลสารเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ
แนวคิด กลางปี พ.ศ. 2527 ได้เข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารประจำการกองบิน 41
จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นได้กลับมารับตำแหน่งผู้ประสานงานโครงการฯ ตามปกติจนกระทั่งในปี
พ.ศ. 2528 ได้เข้าศึกษาต่อในชั้นปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานทางด้านวิจัยและวิชาการที่เป็นผลงานของผู้เขียนเองและผลงานร่วม ได้แก่
ความเชื่อที่มีบทบาทอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมุขเซอแดง บ้านยาป่าแห่น ตำบลปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศึกษากรณีความเชื่อเรื่องผี งานเรียบเรียงและรายงานสรุปผลการสัมมนา
จากจูลสารทางเลือกการพัฒนา (บางฉบับ) เอกสารสรุปการสัมมนาวัฒนธรรมกับการพัฒนา
หัวข้อ "ผลกระทบจากการพัฒนาและปฏิกิริยาทางวัฒนธรรมของชาวบ้าน" รายงานวิจัยประเมิน
ผลโครงการช่วยเหลือเด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยากแบบเบ็ดเสร็จ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัด
อุทัยธานี รายงานติดตามและประเมินผลโครงการบัณฑิตอาสาสมัครพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น รายงานวิจัยเรื่องบทบาทขององค์กรตั้งเดิมในการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง รายงานวิจัย
เรื่องบทบาทขององค์กรชาวบ้านในภาวะวิกฤตการณ์การพัฒนา ชนบ้านกับการพึ่งตนเอง
รายงานติดตามและประเมินผลโครงการติดตามการรับซื้อข้าวเปลือกชานาแปลงยาว จังหวัด
ฉะเชิงเทรา.